

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi siviilipalveluslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutosta siviilipalvelusorganisaation sisäiseen työnjakoon ja muutoksenhakujärjestelmään. Lisäksi ehdotetaan eräitä lähinnä muusta lainsäädännöstä johtuvia tarkistuksia.

Siviilipalveluksen toimenpanoon ja siviilipalvelusvelvollisten valvontaan liittyvät tehtävät ehdotetaan siirrettäviksi työministeriöstä siviilipalveluskeskukselle. Keskus saisi nykyistään keskeisemmän aseman siviilipalveluksessa. Siir-

rettävät tehtävät olisivat lähinnä yksittäisiä palvelusvelvollisia koskevia hallinnollisia tehtäviä ja ensiasteen päätöksentekoa.

Muutoksenhakujärjestelmää muutettaisiin siten, että siviilipalveluskeskuksen päätöksistä voitaisiin valittaa hallintoviranomaisen sijasta tuomioistuimeen.

Ehdotetut muutokset ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Siviilipalvelusorganisaatio ja sen tehtävät perustuvat vuoden 1992 alusta voimaan tulleen siviilipalveluslakiin (1723/91). Lain 4 §:n mukaan siviilipalvelusta johtaa ja valvoo työministeriö. Palveluspaikkoina toimivat siviilipalveluskeskukset ja siviilipalveluslaitokset.

Palveluspaikalta edellytetään sopimusta työministeriön kanssa. Voidaan sanoa, että ministeriö päättää alaisuudessaan toimivasta siviilipalvelusorganisaatiosta. Poikkeuksena tähän ovat yksityisoikeudelliset siviilipalveluslaitokset, jotka on lueteltava asetuksessa. Palveluspaikan päällikkö tai siviilipalvelusasioista vastaamaan määrätty henkilö toimii siviilipalvelusasioissa virkavastuulla. Pyrkimyksenä on ollut sopimuksille perustuva tilanteen mukaan joustava organisaatio, jossa jatkuvuus on varmistettu keskittämällä tietoa ja päätöksentekoa työministeriöön.

Keskittämiseen vaikuttivat erityisesti kokemukset vuosina 1987—91 voimassa olleesta

väliaikaisesta aseetonta palvelusta ja siviilipalvelusta koskeneesta laista (647/85). Sen hajautettu järjestelmä osoittautui byrokraattiseksi, joustamattomaksi ja päällekkäistä työtä aiheuttavaksi. Keskittämisen perusteena oli myös siviilipalvelusvelvollisten suhteellisen pieni lukumäärä. Ministeriöllä on ollut yksilöä koskevaa päätöksentekoa, jota perusteltiin lähinnä yhtenäisellä hallintokäytännöllä. Ministeriö on ollut muutoksenhakuviranomainen lukuunottamatta palveluspaikkojen tekemiä kurinpitopäätöksiä.

Varsinaista siviilipalveluksen toimeenpanoa on delegoitu siviilipalveluskeskuksille. Keskus on huolehtinut ministeriön keskuksen alaisuuteen määräämän siviilipalvelusvelvollisen palveluksen järjestämisestä. Keskus on muun muassa määrännyt palveluksen alkamisajankohdan ja sijoittanut siviilipalvelusmiehen työpalveluun. Keskus on toiminut palveluspaikkana järjestämässään koulutuksessa olevalle siviilipalvelusmiehelle. Se on lisäksi järjestänyt täydennyspalvelusta kertausharjoitusten sijasta sil-

le, joka on hakeutunut siviilipalvelukseen suoritettuaan varusmiespalveluksensa.

Keskuksen tehtävien ja vastuun vuoksi keskuksena voi toimia vain valtion, kunnan tai kuntainliiton viranomaisena. Asemansa vuoksi keskuksella on myös luettelut asetuksessa. Keskuksina ovat toimineet Jyväskylän, Kuopion ja Vaasan ammatilliset aikuiskoulutuskeskukset ja Otavan opisto. Kaikkien taustayhteisö sijoittuu kuntasektorille. Sopimukset työministeriön kanssa ovat perustuneet ostopalvelun periaatteelle.

Siviilipalvelusvelvollisten valvonta ja siihen liittyvä siviilipalvelusmiesrekisterin ylläpito on käytännössä osittain todettu päällekkäiseksi siviilipalveluskeskusten toiminnan kanssa. Tällainen yksilöön kohdistuva valvonta samoin kuin ensiasteen päätöksenteko, esimerkiksi palvelusvelvollisen määrääminen keskuksen alaisuuteen, eivät sovi ministeriötasolle. Ongelmalliseksi voidaan nähdä myös muutoksenhaun järjestäminen ministeriön päätöksiin. Käytännössä palvelusvelvollisen asiaa on voitu eri näkökulmasta hoitaa sekä keskuksessa että ministeriössä. Luontevaa olisi, että asiat hoidettaisiin keskitetysti ja lähempänä kansalaista eli keskuksessa, joka jo nyt on läheisessä yhteydessä palvelusvelvolliseen. Palvelusvelvollisen näkökulmasta nykytila on voinut merkitä epätietoisuutta siitä, missä tietty asia hoidetaan ja missä järjestyksessä ja aikataulussa hänen palveluksensa järjestäminen etenee.

Työministeriö on määrännyt yleiset palveluksen alkamisajankohdat kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Käytännössä tämä kahden vuoden ajanjakso on ollut liian pitkä. Siviilipalvelusvelvollisten lukumäärät ovat muuttuneet arvioidusta, ja palveluseriä on jouduttu lisäämään. Muutokset ovat aiheuttaneet epätietoisuutta sekä palvelusvelvollisille että palveluspaikoille.

Keskuksen näkökulmasta kiinteät erät ovat voineet merkitä vaikeuksia työpalveluun sijoittamisessa ja koulutuskapasiteetin ylläpidossa erien väliaikoina. Työt ovat kasaantuneet tiettyihin aikoihin. Koulutuksen kehittäminen niin sanotun ryhmä non stop -mallin avulla on ollut mahdotonta. Siviilipalveluslaitoksen kannalta tietyinä aikoina on voinut olla ylitarjontaa siviilipalvelusmiehistä mutta ei tarvetta sijoittaa heitä. Muuna aikana taas on voinut olla kiireellinen tarve saada siviilipalvelusmies mutta ei ketään tarjolla.

Muutoksenhakujärjestelmän puutteet johtuvat erityisesti kansainvälisistä velvoitteista.

Kansalaista tai yhteisöä koskevasta päätöksestä pitäisi olla mahdollisuus valittaa riippumattomaan tuomioistuimeen. Periaate löytyy Euroopan Neuvoston jäsenvaltioiden tekemästä yleissopimuksesta ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi (SopS 19/90). Asiaan vaikuttavat myös Euroopan talousalueesta tehty sopimus (ETA-sopimus) ja mahdollinen Euroopan yhteisöjen jäsenyys. Muutoksenhaku olisi eriytettävä hallintoviranomaisen toiminnasta.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Ministeriön tehtävät ovat tulleet arvioitaviksi keskushallinnon rationalisointihankkeessa, johon liittyy selvitysmies Pekka Ojalan 30 päivänä syyskuuta 1992 antama ehdotus. Valtioneuvosto on 17 päivänä kesäkuuta 1993 tehnyt periaatepäätöksen toimenpiteistä keskushallinnon ja aluehallinnon uudistamiseksi. Tavoitteena on hallinnon ja ohjauksen keventäminen, organisaatorakenteiden madaltaminen sekä tehtävien ja toimivallan siirtäminen paikallistasolle.

Ministeriön tehtävä rakenne selkiytetään siten, että ministeriö on eduskunnassa ja valtioneuvostossa käsiteltävien säädösten ja talousarvion valmistelija. Se toimii hallinnon tulosohtajana ja yhteistyöorganisaationa kansainvälisissä asioissa. Yhteiskunnalliseen ohjaukseen ja päätöksentekoon kuulumattomat tehtävät karsitaan. Yksittäisiä kansalaisia ja yhteisöjä koskevia hallinnollisia tehtäviä ja niitä koskevaa päätöksentekoa siirretään alaspäin. Taloudellisen tilanteen vuoksi tehtävien uudelleen arvioinnissa on keskeistä saada aikaan taloudellisesti edullinen ratkaisu.

Esityksen keskeisin tavoite on toteuttaa siviilipalveluksessa mahdollisimman pitkälle näitä tavoitteita. Samalla pyritään toiminnan rationalisointiin ja tehostamiseen sekä päällekkäisyyksien poistamiseen. Taloudellisuuteen pyritään resurssien nykyistä tehokkaammalla hyödyntämisellä. Laissa ei otettaisi kantaa siviilipalveluskeskusten lukumäärään, joka voisi vaihdella tilanteen mukaan. Tällä hetkellä keskittämisestä olisi ilmeisesti saatavissa toivottuja etuja. Ministeriön tehtävistä ja toimivallasta on säädetty siviilipalveluslaissa, joten tehtävien siirto edellyttäisi lain muutosta.

Siviilipalvelusorganisaatiota pohdittaessa on

olennaista ministeriön ja keskuksen välinen työnjako. Siviilipalveluslaitoksen päätehtävä on työpalvelun järjestäminen, joka on pysynyt pääpiirteiltään samana, vaikka säännökset ja toimintaa johtava organisaatio ovat muuttuneet. Organisaatiota voidaan tähänastisten kokemusten perusteella sanoa perustaltaan onnistuneeksi, joten uuden tahon, kuten työvoimapiirin, ottamista mukaan ei ehdoteta. Järjestelmä tulisi pitää yksinkertaisena ja joustavana.

Keskeinen tavoite on myös oikeusturvan lisääminen. Muutoksenhakujärjestelmän tulisi vastata kansainvälisiä velvoitteita. Sen ei tulisi olla hallinnon sisäinen. Luonteva muutoksenhakuviranomainen paikallis- ja aluehallinnon viranomaisille on lääninoikeus.

Oikeusturvan parantamiseen liittyisi myös muutos, joka osoittaisi vastuutahon jäljellä olevan palvelusajan määräämiselle silloin, kun siviilipalvelusrikoksesta tuomittu siirtyy ehdonalaan vapautteen suorittamaan siviilipalvelusta. Se, mille viranomaiselle tehtävä kuuluu, ei ilmene selkeästi voimassa olevista säännöksistä.

Puolustushallinnon organisaatiomuutoksista seuraa, että eräitä siviilipalveluslain säännöksiä tulisi tarkistaa toimivaltaisen sotilasviranomaisen osalta. Sotilaspiirit on asevelvollisuuslain muutoksella (1260/92) vuoden 1993 alusta alkaen korvattu sotilaslääneillä.

Eräillä ehdotuksilla pyritään yhdenmukaiseen menettelyyn siviilipalvelusmiesten ja varusmiesten kesken. Tällainen on esimerkiksi ehdotus, joka koskee päivärahon poistoa painavista henkilökohtaisista syistä annetun loman ajalta, jos tätä niin sanottua HSL-lomaa ei lueta palvelusajaksi.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Työministeriön toimintamenoihin muutos aiheuttaisi vain noin 200 000 markan säästön. Pyrkimys valtion menojen vähentämiseen kohdistuukin tässä lähinnä siihen siviilipalvelusle varattuun määrärahaan, jolla ostetaan palvelut siviilipalveluskeskuksilta. Organisaatiomuutos pyritään toteuttamaan siten, ettei tämän määrärahan tarve kasvaisi, vaan päinvastoin valittava organisaatiomalli olisi taloudellisesti nykyistä edullisempi.

Muilla ehdotetuilla muutoksilla ei olisi mer-

kittäviä taloudellisia vaikutuksia. Taloudelliset vaikutukset päivärahon poistamisesta HSL-loman ajalta ovat arvioitavissa vähäisiksi. Päiväraha 19—19,50 markkaa maksetaan nyt kolmelta ensimmäiseltä lomapäivältä. Päivärahas- ta vastaa palveluspaikka, jolle tämä säästö tulisi. Suuri osa siviilipalveluslaitoksista työllis- tää ainoastaan yhden siviilipalvelusmiehen.

3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Yksittäisten siviilipalvelusvelvollisten asioita on nyt hoidettu sekä ministeriössä että siviilipalveluskeskuksissa, mikä on aiheuttanut päällekkäisyyttä. Voidaan myös sanoa, että oikeusturvanäkökohdat puoltavat yksittäistapausten siirtämistä pois toimintaa yleisesti valvovalta viranomaiselta. Tiettyssä mielessä ministeriö on lisäksi toiminut eräänlaisena postitoimistona jakaessaan sotilasviranomaisilta tiedoksi saami- aan uusia siviilipalvelusvelvollisia keskusten alaisuuteen. Toisaalta on ollut etu, että ministeriö on kehittäessään siviilipalvelusta ollut tietoinen siitä, miten yksittäiset kansalaiset kokevat siviilipalveluksen.

Vaihtoehtoina on tuotu esille joko tehtävien siirto yhdelle nykyisistä keskuksista tai jakami- nen kaikkien kesken. Myös keskittäminen kah- teen keskukseen olisi mahdollista. Esityksessä ei haluta sitoutua mihinkään näistä malleista, vaan valinta jätettäisiin asetuksella säädettä- väksi. Esimerkiksi siviilipalvelusmiesten luku- määrän kehityksellä voi olla vaikutusta sii- hen, mikä kulloinkin on tarkoituksenmukaisin malli. Tällä hetkellä yhden siviilipalveluskes- kuksen malli vaikuttaa edullisimmalta vaihto- ehdolta.

Keskuksen asema siviilipalvelusorganisaati- ossa vahvistuisi entisestään, ja toimintaan lii- tyvä julkisen vallan käyttö korostuisi. Keskuk- sena toimiessaan oppilaitos olisi entistä kiin- teämmin työministeriön alaisuudessa. Palvelu- jen oston keskukselta ei sovellettaisi julkisista hankinnoista annettua lakia (1505/92). Järjes- telmä on tähänkin asti perustunut pikemmin- kin tulohajaukselle kuin vapaalle kilpailutta- miselle, koska kysymys ei ole ollut pelkästään koulutuksen järjestämisestä. Ministeriö ja kes- kus ovat sopineet vuosittain resursseista ja niillä saavutettavista tavoitteista.

Siviilipalveluskeskukselle muutos merkitsisi lisätehtäviä, jotka olisivat nykyistä enemmän muuta kuin oppilaitoksen perinteellistä opetus-

tehtävää. Yksittäisellä keskuksella toiminnan painopiste säilyisi kuitenkin luonnollisesti edelleen koulutuksessa. Keskukseksi olisi entistä kokonaisempi vastuu palvelusvelvollisesta, ja keskus huolehtisi siitä, että siviilipalvelusvelvollisuus tulee suoritetuksi. Palvelusvelvolliselle muutos merkitsisi palvelun selkeytymistä ja vähemmän tahoja hänen asiansa hoidolle.

Työministeriöstä siirrettäviin tehtäviin on arvioitu käytetyn yhteensä noin 15 henkilötyökuukautta. Tämä sisältää palvelusvelvollisten valvonnan ja siviilipalvelusmiesrekisterin ylläpidon, vapautukset terveydentilan ja ulkomaan kansalaisuuden perusteella, hakemukset asevelvollisuuslain mukaiseen palvelukseen ja muutoksenhakemukset. Jos yksittäisten palvelusvelvollisten määrääminen siviilipalveluskeskusten alaisuuteen karsitaan asettamalla yleisperiaate, ministeriössä säästyy noin viisi henkilötyökuukautta.

Vähennys ministeriön henkilöstössä toteutetaan luonnollisella poistumalla. Tarkoitus on

toteuttaa tehtävien siirto keskuksille siten, ettei niiden henkilöstötarve kasvaisi.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu työministeriössä virkamiestyönä. Esityksestä on pyydetty lausunto oikeusministeriöltä, puolustusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, opetusministeriöltä, pääesikunnalta, opetushallitukselta, tietosuojavaltuutetun toimistolta, Jyväskylän ammatilliselta aikuiskoulutuskeskukselta, Kuopion ammatilliselta aikuiskoulutuskeskukselta, Vaasan ammatilliselta aikuiskoulutuskeskukselta, Otavan opistolta ja Aseistakieltäytyjäliitto ry:ltä.

Lausunnot on pyritty ottamaan esityksessä huomioon. Eräissä lausunnoissa on otettu kantaa siviilipalveluskeskusten lukumäärään, jota esityksessä kuitenkin ei ole haluttu sitoa lain tasolle.

Siviilipalvelusasiain neuvottelukunta on käsitellyt esitystä ja puoltanut sitä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

4 §. *Siviilipalvelusviranomaiset.* Siviilipalveluksen johto ja valvonta säilyisi edelleen työministeriöllä. Työministeriö huolehtisi siviilipalveluksen yleisestä ohjauksesta, ja käytännön toimeenpanosta huolehtisi siviilipalveluskeskus. Työministeriö osallistuisi toimeenpanoon enää ainoastaan yleisellä tasolla. Myös yksittäisten palvelusvelvollisten valvonta siviilipalveluksen suorittamisen osalta siirtyisi keskukselle. Tämä ei vaikuttaisi sotilasviranomaisille säädettyyn asevelvollisten valvontaan. Keskus toimisi selkeästi viranomaisasemassa hoitaessaan siviilipalveluskeskuksen valvonta- ja hallintotehtäviä. Siviilipalveluskeskuksena toimiessaan opilaitos olisi työministeriön alaisuudessa.

Keskusten lukumäärää ei vahvistettaisi laissa. Lukumäärä ilmenisi asetuksesta, johon keskuksat edelleen sisällytettäisiin. Tällöin lain tasolla ei sitouduttaisi yhteen malliin, vaan organisaatio voisi muuttua tarpeen mukaan.

Jos keskuksia olisi useampi kuin yksi, niiden keskinäinen toimivalta vahvistettaisiin asetuksella. Toimivalta määräytyisi pääsääntöisesti alueellisen jaon perusteella. Poikkeuksena olisi äidinkieli, sillä on perusteltua keskittää ruotsinkieliset siviilipalvelusvelvolliset yhteen keskuksen. Myös palvelusvelvollisen toivomus voitaisiin käytännössä ottaa mahdollisuuksien mukaan huomioon. Keskusten valvonta ja rekisterinpito kohdistuisivat ainoastaan sen alaisuudessa olevaan palvelusvelvolliseen.

6 §. *Siviilipalvelukseen hakeminen.* Hakemus siviilipalvelukseen voitaisiin toimittaa myös siviilipalveluskeskukselle, joka lähettäisi sen toimivaltaiselle sotilasviranomaiselle käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi. Periaatteelliset syyt voivat joillakin asevelvollisilla vaikuttaa halukkuuteen asioida sotilasviranomaisten kanssa. Voimassa olevan lain mukaan hakemus voidaan jättää sotilasviranomaisille tai työministeriöön, joka siirtää sen hallintomenettelylain (598/82) nojalla sotilasviranomaiselle.

Koska sotilaspiirin päällikön sijasta hake-
muksen ratkaisee nyt sotilasläänin komentaja,
pykälän sanamuotoa tulisi korjata.

7 §. *Siviilipalvelushakemuksen käsittely.* Sotilasviranomaisista koskevan muutoksen osalta viitataan edellisen pykälän kohdalla lausuttuun. Sotilasläänin esikunta ilmoittaisi suoraan siviilipalveluskeskukselle uudesta siviilipalvelusvelvollisesta. Asiakirjat eivät enää kulkisi työministeriön kautta. Muutos nopeuttaisi palvelusvelvollisen asian käsittelyä, myös tiedon saamista palveluksen alkamisajankohdasta.

8 §. *Siviilipalveluksen toimeenpano.* Ministeriön tehtävistä poistettaisiin tarpeettomana yksittäisten palvelusvelvollisten määrääminen kes-
kusten alaisuuteen.

Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi ministeriön velvollisuus määrätä yleiset palveluksen alkamisajankohdat kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Vastaavaa tarvetta ajankohtiin sitoutumiseen kuin puolustusvoimissa ei ole enää siviilipalveluksessa. Tarkoitus on, että ajankohdista sovittaisiin keskuksen kanssa vuosittain koulutettavien määrä huomioon ottaen ja asiasta tiedotettaisiin palvelusvelvollisille, siviilipalveluslaitoksille ja sotilasviranomaisille. Mahdollista on myös kokeilla niin sanottua ryhmä non stop -koulutusta.

10 §. *Vapauttaminen terveydellisellä perusteella.* Asevelvollinen voidaan vapauttaa palveluksen suorittamisesta kokonaan tai määräajaksi terveydellisillä perusteilla. Siviilipalveluksen osalta toimivalta ei kuulu sotilasviranomaisille, vaan työministeriölle. Ministeriön toimivalta on koskenut ainoastaan siviilipalvelusta ja rauhan aikaa. Palveluskelpoisuuden tarkistuksissa on pyritty yhdenmukaiseen käytäntöön muiden asevelvollisten kanssa. Tehtävä ehdotetaan siirrettäväksi siviilipalveluskesk-
selle.

Palvelusvelvollisen palveluskelpoisuuden tarkistaminen on sellaista yksilöä koskevaa päätöksentekoa, joka ei kuulu ministeriötasolle. Keskuksella on lisäksi paremmin käytettävissään lääkärin asiantuntemus. Jokaisella nykyisistä keskuksista on lääkäri, joka on perehtynyt koulutuksessa olevien siviilipalvelusmiesten terveydenhuoltoon ja palveluskelpoisuuden arviointiin. Tällä hetkellä ministeriö voi tarvittaessa määrätä palvelusvelvollisen toimittamaan erikoislääkärin lausunnon tai lääkärintarkastukseen keskuksen. Muutoksella lääkärin konsultointi helpottuisi.

Palvelusvelvollinen voisi hakea keskuksen

päätökseen muutosta valittamalla lääninoikeuteen. Menettely poikkeaisi muihin asevelvollisiin sovellettavasta. Valituskieltoa puolustusvoimissa on pidetty perusteltuna, koska kysymys on lääketieteellisestä arvioinnista eikä varsinaisesta hallintopäätöksestä. Siviilipalveluksessa kuitenkin keskus tekisi hallintopäätöksen, jonka pohjana olisi lääkärin antama lausunto.

11 §. *Vapauttaminen ulkomaan kansalaisuuden perusteella.* Myös vapauttaminen siviilipalveluksen suorittamisesta ulkomaan kansalaisuuden perusteella siirtyisi työministeriöltä siviilipalveluskeskukselle. Tällaisia hakemuksia on puolentoista vuoden aikana käsitelty ainoastaan kaksi. Suuri enemmistö asevelvollisista hoitaa asian puolustushallinnon kanssa heti asevelvollisuuden suorittamisen tultua ajankoh-
taiseksi.

Keskuksen päätökseen liitettäisiin muutok-
senhakuosoitus lääninoikeuteen.

16 §. *Siviilipalveluksen järjestäminen.* Pykälään on tarpeen lisätä sopimuskumppaniksi siviilipalveluskeskus, sillä se toimisi entistä ~~enemmän muuna kuin palveluspaikkana.~~

Pykälän uudessa 2 momentissa säädettäisiin, että keskuksen päällikkö ja siviilipalvelusasioita käsittelevä henkilöstö toimivat näissä tehtävissään virkavastuulla.

Virkavastuun osalta tämä pykälä samoin kuin 19 § johtaisivat rikoslain 2 luvun 12 §:n (792/89) kautta mahdollisuuteen soveltaa sen 40 lukua, jossa säädetään virkarikoksista. Siviilipalveluskeskuksessa työskentelevään voitaisiin siis soveltaa esimerkiksi rikoslain 40 luvun 5 §:n säännöstä salassapitorikoksesta.

20 §. *Siviilipalvelusmiehen ylläpito ja etuudet.* Kesäkuussa 1992 tai sen jälkeen siviilipalvelus-
sensa aloittaneen niin sanottuja HSL-lomia ei lueta palvelusajaksi lainkaan. Ennen kesäkuuta 1992 siviilipalvelusensa aloittaneelle tällainen painavista henkilökohtaisista syistä annettu loma luetaan palvelusajaksi yhteensä 14 päivän osalta. HSL-lomaa voidaan antaa yhteensä enintään kuusi kuukautta.

Voimassa oleva lain mukaan päiväraha maksetaan kunkin HSL-loman kolmelta ensimmäiseltä lomapäivältä. Tämä on perusteltua, jos loma lasketaan palvelusajaksi kuten aikaisemmin. Loogista sen sijaan ei ole, että päiväraha maksetaan, vaikka loma-aikaa ei lueta palvelusajaksi eivätkä palveluspaikan ylläpitovelvoitteetkaan ole voimassa. Säännöstä ehdotetaankin muutettavaksi siten, ettei päivärahaa makseta, jos loma ei ole palvelusajaa. Tällöin

ennen kesäkuuta 1992 siviilipalveluksen aloittanut voisi edelleen saada päivärahaa HSL-lomalta, kuitenkin yhteensä enintään 14 päivältä.

Vastaava muutos on jo tehty varusmiesten osalta asevelvolliselle suoritettavasta päivärahasta annetulla puolustusministeriön päätöksellä (239/93).

21 §. Siviilipalvelusmiehen velvollisuudet. Siviilipalveluskeskus olisi tarpeen mainita erikseen, sillä se voi antaa palvelusvelvolliselle määräyksiä muutoinkin kuin palveluspaikkana. Tällainen olisi esimerkiksi määräys saapua lääkärintarkastukseen palveluskelpoisuuden tarkistamiseksi.

29 §. Ehdonalainen vapaus. Laista ei löydy säännöstä siitä, mille viranomaiselle kuuluu jäljellä olevan palvelusajan määrääminen ehdonalaiseen vapauteen siviilipalvelusta suorittamaan siirtyvälle. Varusmiespalveluksesta siviilipalvelukseen siirtyvän osalta tehtävä voimassa olevan lain mukaan kuuluu työministeriölle. Päästettäessä rangaistusta suorittava ehdonalaiseen vapauteen hänelle määrätään koeaika, joka siviilipalvelusrikoksesta tuomitulle on jäljellä oleva siviilipalvelusaika. Vankilaviranomaiset pyytävät ehdonalaiseen vapauteen pääsemisestä lausunnon työministeriöltä, jolla tällaisissa tapauksissa ei aina ole käytettävissään kaikkia palvelusaikaan vaikuttavia tietoja. Toisaalta kotiuttamisesta huolehtii 23 §:n mukaan palveluspaikka, jonka periaatteessa pitäisi saada kaikki palvelusaikaan vaikuttavat tiedot henkilöasiakirjojen mukaan.

Epätietoisuudesta on ainakin yhdessä tapauksessa seurannut lain mukaisen palvelusajan ylittyminen. Jotta vastaavia oikeudenloukkauksia ei tapahtuisi vastaisuudessa, vastuutahoa ehdotetaan täsmennettäväksi. Jäljellä olevan palvelusajan määrääminen siirtyisi valvontaviranomaisena toimivalle keskukselle varusmiespalveluksesta siirtyvän osalta, joten olisi luontevaa, että sama koskisi myös ehdonalaiseen vapauteen siirtyvää. Vankilaviranomaisen tulisi antaa tieto suoritetusta rangaistuksesta pyytäessään lausuntoa ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä. Lausuntoa ei enää pyydetäisi ministeriöltä vaan keskukselta. Vankilanjohdaja voisi ottaa keskuksen ilmoittaman jäljellä olevan palvelusajan huomioon määrätessään koeajan.

Koeaikaa ei tässä tapauksessa voitaisi määrätä tiettyyn päivämäärään saakka, koska luvatomat poissaolot ja HSL-lomat siviilipalve-

luksessa voivat siirtää kotiuttamispäivää eteenpäin. Koeaika eli jäljellä oleva palvelusaika tulisikin määrätä päivinä.

35 §. Rikosilmoituksen tekeminen. Pykälän mukaan työministeriö on voinut tehdä rikosilmoituksen siviilipalvelurikoksesta. Tätä perusteltiin lähinnä yhtenäisen käytännön luomisella. Käytännössä tällaisia rikosilmoituksia on tehty harvoin, lähinnä kun palveluspaikka on empinyt tilanteessa, jossa rikosilmoituksen edellytykset selvästi ovat olleet olemassa. Palvelusvelvollisten valvontaan sisältyvänä mahdollisuus rikosilmoituksen tekemiseen siirrettäisiin siviilipalveluskeskukselle.

36 §. Uusi palveluspaikkamääräys. Koska työministeriö ei enää tekisi päätöstä palvelusvelvollisen kuulumisesta siviilipalveluskeskuksen alaisuuteen, ehdotetaan tätä koskeva maininta poistettavaksi pykälästä.

40 §. Täydennyspalveluksen lykkäys. Edellytykset lykkäyksen antamiselle täydennyspalveluksesta olisivat muutoksen jälkeen vastaavat kuin lykkäykselle kertausharjoituksista. Muutos koskisi lykkäyshakemusta, jonka perusteena on palvelusvelvollisen työnantajalle aiheutuva olennainen haitta tai vahinko. Lykkäyksen perusteena tulisi olla rajallinen este, ei esimerkiksi työnantajan ilmoittama työntekijän yleinen korvaamattomuus. Erityinen syy sen sijaan voisi olla esimerkiksi palvelustilaisuuden aikaan sijoittuva tärkeä työmatka tai urakan valmistuminen.

Erityisen syyn lisääminen edellytykseksi olisi perusteltua myös täydennyspalveluksessa. Vastaava säännös on jo asevelvollisuuslaissa.

44 §. Muut säännökset. Pykälästä poistettaisiin viittaus kumottavaan 8 §:n 1 momenttiin. Lisäksi korjattaisiin viittaus 23 §:n 2 momenttiin 1 momentiksi. Virhe johtunee momenttien paikan vaihdoksesta ennen siviilipalveluslain hyväksymistä.

45 §. Siviilipalvelusmiesrekisteri. Rekisterinpito siirrettäisiin siviilipalveluskeskuksen hoitettavaksi pois ministeriöstä, jonka tehtäviin yksittäisiä henkilöitä koskeva valvonta ja siihen olennaisesti liittyvä rekisterinpito eivät vaikeuksitta sovellu. Rekisterinpito olisi jaettu, jos keskuksia olisi useita. Kukin keskus huolehtisi alaisuudessaan olevien palvelusvelvollisten tiedoista. Pykälään siirrettäisiin uudeksi 4 momentiksi nykyinen 48 §:n 2 momentti, jossa on säädetty keskuksen rekisterinpidosta sen nykyisten tehtävien hoitamiseksi.

Rekisteri luovutettaisiin ministeriölle, jos toiminta keskuksena loppuisi.

46 §. *Siviilipalvelusmiesrekisterin tietojen koaaminen ja säilyttäminen.* Pykälässä siviilipalveluskeskus korvaisi työministeriön ja sotilasläänin esikunta sotilaspiiriin.

47 §. *Siviilipalvelusmiehen henkilökortti ja lääkärintarkastuskortti.* Muutokset liittyisivät siviilipalvelusmiesrekisterin siirtoon ja tiedonkulun tarkistamiseen uuden järjestelmän mukaiseksi.

48 §. *Palveluspaikan siviilipalvelusmiesrekisteri.* Pykälästä kumottaisiin 2 momentti. Vastaava säännös otettaisiin 45 §:n uuteen 4 momenttiin. Tiedot liittyvät pikemminkin siviilipalveluskeskuksen toimeenpanotehtäviin kuin varsinaisen palveluspaikan rekisterinpitoon.

49 §. *Oikeus tietojen saantiin.* Tiedonsaanti-oikeus olisi työministeriön sijasta alaisuudessaan olevaa palvelusvelvollista valvovalla siviilipalveluskeskuksella.

50 §. *Asiakirjojen julkisuus.* Siviilipalveluskeskus olisi mainittava erikseen, koska se ennistä enemmän toimisi muuna kuin palveluspaikkana.

Pykälän sanamuotoa korjattaisiin, jotta esimerkiksi erilaisia toimeksiantotehtäviä suorittavat kuuluisivat vaitiolovelvollisuuden piiriin. Kohderyhmä sisältäisi myös nykyisin pykälässä mainitut henkilöryhmät.

51 §. *Tietojen luovuttaminen.* Siviilipalveluskeskus on tarpeen mainita myös muuna kuin palveluspaikkana. Sotilaspiiri korvattaisiin sotilasläänilä.

52 §. *Muutoksenhaku kutsuntalautakunnan tai sotilasläänin esikunnan päätökseen.* Tässäkin pykälässä sotilaspiiri korvattaisiin sotilasläänilä.

53 §. *Muutoksenhaku siviilipalveluskeskuksen päätökseen.* Siviilipalveluksen muutoksenhakujärjestelmää uusittaisiin vastaamaan kansainvälisiä sopimuksia ja oikeusturvan tarvetta. Muutoksenhaku siviilipalveluskeskuksen päätöksestä tapahtuisi riippumattomaan tuomioistuimeen eli lääninoikeuteen, jonka tuomiopirissä keskus sijaitsee. Muutoksenhakujärjestelmä siviilipalvelusasioissa ei olisi enää hallinnon sisäinen. Valitusmahdollisuutta työministeriöön on käytetty ainoastaan lykkäyspäätöksistä ja niistäkin harvoin. Lääninoikeuksien työmäärä ei näiltä osin nousisi mainittavasti.

Nykyisestä poiketen muutosta voitaisiin hakea kaikkia henkilöä koskeviin päätöksiin. Tämä lisäisi oikeusturvaa. Tällä hetkellä esi-

merkiksi työministeriön siviilipalveluksesta vapauttamista koskeville päätöksille on valituskielto.

Säännökset, jotka koskevat muutoksenhakua keskuksen päätöksestä, keskitettäisiin 53 §:ään, jonka otsikko muutettaisiin vastaamaan sisältöä. Määräaika työpalvelua koskevalle valitukselle olisi edelleen lyhyt seitsemän päivää asian käsittelyn kiireellisuuden vuoksi. Muutoin keskuksen päätösten osalta noudatettaisiin 30 päivän valitusaikaa.

54 §. *Muutoksenhaku lykkäystä koskevaan siviilipalveluskeskuksen päätökseen.* Lykkäyspäätöstä koskevasta muutoksenhausta säädetäisiin 53 §:n 2 momentissa, joten pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

56 §. *Muutoksenhaku tietojen luovuttamista koskevaan päätökseen.* Siviilipalveluskeskuksen rekisterinpito olisi laajempaa kuin pelkän palveluspaikan, joten se tulisi mainita erikseen. Muutoksenhakujärjestelmää ei ehdoteta muutettavaksi, koska kysymys on tietosuojaan, ei välittömästi siviilipalveluksen oikeusturvaan liittyvästä asiasta. Järjestelmä olisi edelleen analoginen yleisten asiakirjain julkisuudesta annetun lain (83/51) muutoksenhakujärjestelmän kanssa (8 §: 472/87).

57 §. *Valituskielto.* Lääninoikeuden päätöksistä voitaisiin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Tämä olisi perusteltua oikeusturvan vuoksi. Valitukset eivät juurikaan lisäisi korkeimman hallinto-oikeudenkaan työmäärää. Myös ylimääräiset muutoksenhakekeinot olisivat käytettävissä. Valituskielto ehdotetaan kumottavaksi.

59 §. *Siirtyminen asevelvollisuuslain mukaiseen palvelukseen.*

Päätösvalta siirrettäisiin tässäkin yksittäistä kansalaista koskevassa asiassa ministeriöstä siviilipalveluskeskukseen. Käytännössä hakeuksen hyväksyminen on ollut automaattista, kun hakemus on täyttänyt tietyt yksinkertaiset muotovaatimukset.

Sotilaspiiri korjattaisiin sotilaslääniksi.

61 §. *Palvelusaika siirryttäessä varusmiespalveluksesta siviilipalvelukseen.* Jäljellä olevan palvelusajan määrittäminen varusmiespalveluksesta siviilipalvelukseen siirtyvälle siirrettäisiin pois työministeriöstä siviilipalveluskeskukselle osana valvontatehtävää. Pykälän 3 momentin säännös ehdotetaan poistettavaksi, koska 60 §:n 1 momentti, johon siinä viitataan, on kumottu (1264/92).

64 a §. *Julkisista hankinnoista annetun lain*

soveltaminen. Palvelujen ostoon siviilipalveluskeskukset ei sovellettaisi julkisista hankinnoista annettua lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä. Kysymys on viranomaistehtävän hoitamisesta lähinnä tulostulojen periaatteella. Taloudellisten näkökohtien lisäksi keskusta valittaessa tulisi ottaa huomioon muun muassa siviilipalveluskeskuksena toimineen opetuslaitoksen kokeneisuus ja ammattitaito. Tarvittaessa opetuslaitoksia kuitenkin kilpailutettaisiin, esimerkiksi keskusten lukumäärää lisättäessä.

Siviilipalvelusasetuksen (1725/91) 28 §:n 3 momentissa on vastaava säännös, jonka mukaan palvelujen ostoon siviilipalveluskeskuksilta ei sovelleta valtion hankinnoista annettua asetusta (1070/79). Säännös otettaisiin nyt lakiin.

65 §. *Tarkemmat säännökset ja määräykset.* Pykälässä mainittaisiin siviilipalveluskeskus erikseen norminannon kohteena.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkoitus on, että yhdessä lain kanssa tulisivat voimaan siitä seuraavat muutokset siviilipalvelusasetukseen. Erityisesti organisatiomuutoksesta seuraa tarve tarkistaa työministeriön lain 65 §:n nojalla antamia määräyksiä siviilipalveluksen järjestämiseksi ja suorittamiseksi.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994. Yhteistyö siviilipalveluskeskusten kanssa rakentuu kalenterivuodelle. Koska muutokset vaativat valmistautumista, ehdotetaan, että lain täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä jo ennen lain voimaantuloa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

siviilipalveluslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1991 annetun siviilipalveluslain (1723/91) 8 §:n 1 ja 2 momentti, 48 §:n 2 momentti sekä 54 ja 57 §,

muutetaan 6 §:n 2 momentti, 7 §:n 1 ja 3 momentti, 10 §:n 1 ja 2 momentti, 11 §:n 1 ja 2 momentti, 16 §, 20 §:n 2 momentin 2 kohta, 21 §, 29 §:n 2 momentti, 35 §:n 1 momentti, 36 ja 40 §, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n otsikko ja 1 momentti, 46 §, 47 §:n 3 momentti, 49 §:n 1 momentin johdantokappale, 50 §:n 2 momentti, 51 §:n 1 momentin 2 kohta, 52 ja 53 §, 56 §:n 1 momentti, 59 §:n 1 ja 3 momentti, 61 § ja 65 §:n 2 momentti,

sellaisena kuin niistä on 61 § osittain muutettuna 27 toukokuuta 1992 annetulla lailla (456/92), sekä

lisätään 4 §:ään uusi 2 ja 3 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 4 momentiksi, 45 §:ään uusi 4 ja 5 momentti ja lakiin uusi 64 a § seuraavasti:

4 §

Siviilipalvelusviranomaiset

Siviilipalveluskeskus huolehtii työministeriön alaisuudessa viranomaisasemassa siviilipalveluksen toimeenpanosta ja siviilipalvelusvelvollisten valvonnasta. Keskuksia voi olla yksi tai useampi.

Jos keskuksia on useampi kuin yksi, niiden toimivalta määräytyy siten kuin asetuksella säädetään.

6 §

Siviilipalvelukseen hakeminen

Hakemus siviilipalvelukseen on toimitettava kutsunnassa kutsuntalautakunnalle sekä asevelvollisen ollessa palveluksessa joukko-osaston komentajalle ja muulloin kutsuntojen jälkeen siviilipalveluskeskukselle tai sotilasläänin esikunnalle. Hakemukseen, jonka lomakkeen kaavan vahvistaa työministeriö, tulee liittää vakuutus 1 §:ssä tarkoitetuista vakaumukseen perustuvista vakavista omantunnonsyistä.

7 §

Siviilipalvelushakemuksen käsittely

Hakemus on käsiteltävä viipymättä. Kutsuntalautakunnan tai sotilasläänin esikunnan on hyväksyttävä hakemus, jos se täyttää 6 §:ssä asetetut vaatimukset. Joukko-osaston komentajan on toimitettava hänelle annettu hakemus hyväksymistä varten sotilasläänin esikunnalle.

Kutsuntalautakunnan tai sotilasläänin esikunnan on viipymättä ilmoitettava siviilipalveluskeskukselle siviilipalvelushakemuksen hyväksymisestä.

10 §

Vapauttaminen terveydellisellä perusteella

Siviilipalveluskeskus voi osoittamansa lääkärin lausunnon perusteella vapauttaa siviilipalveluksen suorittamisesta kokonaan tai määräajaksi palvelusvelvollisen, jolla ei ole siviilipalveluksen suorittamiseksi tarpeellisia ruumiillisia tai henkisiä edellytyksiä taikka joka ruumiinvamman tai sairauden vuoksi ei voi suorittaa siviilipalvelusta.

Siviilipalveluskeskus määrää määräajaksi vapautetun uudelleen lääkärintarkastukseen.

11 §

Vapauttaminen ulkomaan kansalaisuuden perusteella

Siviilipalveluskeskus voi hakemuksesta vapauttaa kokonaan tai osittain siviilipalveluksen suorittamisesta siviilipalvelusvelvollisen Suomen kansalaisen, jolla on ollut tai jolla Suomen kansalaisuuden lisäksi on toisen valtion kansalaisuus ja joka on suorittanut toisessa valtiossa siviilipalvelusta tai varusmiespalvelusta vastaavaa palvelusta.

Siviilipalveluskeskus voi erityisestä syystä hakemuksesta vapauttaa siviilipalveluksen suorittamisesta siviilipalvelusvelvollisen Suomen kansalaisen, jolla on myös toisen valtion kansalaisuus ja jonka varsinainen asunto ja koti ei ole Suomessa, jos hänellä ei ole tosiasiallisia siteitä Suomeen.

16 §

Siviilipalveluksen järjestäminen

Siviilipalveluskeskus ja palveluspaikka sopi-

vat kirjallisesti työministeriön kanssa siviilipalveluksen järjestämisestä. Sopimukseen on sisällytettävä tieto 19 §:ssä tarkoitetusta palveluspaikassa siviilipalvelusasioista vastaavasta henkilöstä.

Siviilipalveluskeskuksen päällikkö ja siviilipalvelusasioita käsittelevä henkilöstö toimivat näissä tehtävissään virkavastuulla.

Siviilipalvelus suoritetaan Suomessa lukuunottamatta mahdollisia lyhyehköjä komennusmatkoja ulkomaille.

20 §

Siviilipalvelusmiehen ylläpito ja etuudet

Päivärahaa ei suoriteta niiltä täysiltä vuorokausilta, jonka palvelusvelvollinen on:

2) 14 §:n 2 momentissa tarkoitettulla lomalla siltä osin kuin lomaa ei lueta palvelusajaksi;

21 §

Siviilipalvelusmiehen velvollisuudet

Siviilipalvelusmies on velvollinen suorittamaan tunnollisesti hänelle määrättyt palvelustehtävät sekä noudattamaan työministeriön, siviilipalveluskeskuksen ja palveluspaikan antamia, siviilipalveluksen järjestämiseksi ja suorittamiseksi tarpeellisia määräyksiä.

29 §

Ehdonalainen vapaus

Ehdonalaisessa vapaudessa olevan siviilipalvelusmiehen koeaika on jäljellä oleva palvelusaika. Jäljellä olevan palvelusajan määrää siviilipalveluskeskus saatuaan vankilanjohdajalta tiedon suoritetusta rangaistuksesta. Ellei erityisiä syitä ole, häntä ei määrätä valvontaan. Ehdonalainen vapaus voidaan julistaa menetyksi, jos siviilipalvelusmies syöllistyy siviilipalvelusrikokseen.

35 §

Rikosilmoituksen tekeminen

Rikosilmoituksen siviilipalvelusrikoksesta tekee siviilipalveluskeskus tai palveluspaikka si-

viilipalvelusvelvollisen kotipaikan tai palvelupaikan sijaintipaikkakunnan poliisille.

36 §

Uusi palveluspaikkamääräys

Jos siviilipalvelusvelvollista, jota vastaan on tehty rikosilmoitus siviilipalvelusrikoksesta, ei tuomita vankeusrangaistukseen, siviilipalveluskeskuksen on määrättävä siviilipalvelusvelvollinen uudelleen palvelukseen. Aika, jonka hän on asian tutkimusten vuoksi ollut vapautensa menettäneenä, luetaan tällöin hänen palvelusajakseen siten, että yksi päivä vapaudenmenetystä vastaa kahta päivää siviilipalveluksessa.

40 §

Täydennyspalveluksen lykkäys

Siviilipalveluskeskus voi antaa täydennyspalvelusvelvolliselle lykkäystä palveluksen suorittamisesta. Lykkäystä voidaan antaa palvelusvelvolliselle, jolle lykkäys perhe- tai taloudellisten olojen taikka ammatin tai elinkeinon harjoittamiseen liittyvien syiden vuoksi on erittäin tarpeellinen. Lykkäystä voidaan antaa myös palvelusvelvolliselle, joka valmistuu toimeen tai ammattiin taikka opiskelee ja jonka kehitys tuntuvasti kärsisi ilman lykkäystä. Lisäksi lykkäystä voidaan antaa erityisestä syystä, jos osallistuminen palvelustilaisuuteen aiheuttaisi hänen työnantajalleen olennaista haittaa tai vahinkoa.

44 §

Muut säännökset

Täydennyspalveluksessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä 1 ja 4—7 §:ssä, 9 §:n 1 ja 2 momentissa, 10, 11 ja 13 sekä 15—22 §:ssä, 23 §:n 1 momentissa, 24 ja 25 §:ssä, 26 §:n 3 momentissa sekä 34 ja 35 §:ssä säädetään.

45 §

Siviilipalvelusmiesrekisteri

Siviilipalveluskeskus pitää alaisuudessaan olevista siviilipalvelus- ja täydennyspalvelusvelvollisista rekisteriä, joka sisältää heidän valvontansa ja palveluksensa järjestämiseksi tarpeelliset tiedot.

Siviilipalveluskeskuksen rekisteriin voi lisäksi sisältyä palvelusvelvollisen palveluksen alkamisajankohdan ja siviilipalveluslaitoksen määrittämiseksi välttämättömiä tietoja hänen vakaumuksestaan, perhesuhteistaan sekä sosiaalisesta ja taloudellisesta tilanteestaan.

Jos toiminta siviilipalveluskeskuksena päättyy, siviilipalvelusmiesrekisteri on luovutettava työministeriölle, joka voi luovuttaa sen uudelle siviilipalveluskeskukselle.

46 §

Siviilipalvelusmiesrekisterin tietojen kokoaminen ja säilyttäminen

Asevelvollisen on merkittävä 6 §:ssä tarkoitettuun hakemukseensa 45 §:n 2 momentin 1—5 kohdassa tarkoitetut tiedot ja palveluksen suorittamista koskevat toivomuksensa. Sotilasläänin esikunta toimittaa uudesta siviilipalvelusvelvollisesta 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua ilmoituksessa siviilipalveluskeskukseen jäljennöksen hakemuksesta, tiedon hänen palveluskelpoisuudestaan ja palvelusaikaan vaikuttavat tiedot. Vastaavasti keskus toimittaa varusmiespalvelukseen siirtyvästä 45 §:n 2 momentin 1—7 kohdassa tarkoitetut tiedot sotilasläänin esikunnalle.

Siviilipalvelusvelvollista koskevat tiedot poistetaan rekisteristä viimeistään sen vuoden lopussa, jona hän täyttää 50 vuotta. Henkilökortti ja lääkärintarkastuskortti, joiden säilyttämisestä säädetään asetuksella, siirretään tällöin sotilasläänin esikunnalle.

Siviilipalveluskeskuksen rekisterinpito ei aiheuta muutosta siihen, mitä sotilasläänien esikuntien rekisterinpidosta on säädetty.

47 §

Siviilipalvelusmiehen henkilökortti ja lääkärintarkastuskortti

Siviilipalveluskeskus merkitsee siviilipalvelusvelvollisesta henkilökorttiin 1 momentin 1-5 kohdassa tarkoitetut tiedot. Palveluspaikan on huolehdittava 6 ja 7 kohdassa tarkoitettujen tietojen merkitsemisestä henkilökorttiin. Siviilipalvelusmiehen siirtyessä palveluspaikasta toiseen sinne siirretään myös henkilökortti ja lääkärintarkastuskortti, jotka toimitetaan keskuksen siviilipalvelusmiehen kotiuduttua.

49 §

Oikeus tietojen saantiin

Siviilipalveluskeskuksella on oikeus saada sen lisäksi, mitä edellä säädetään, alaisuudessaan olevasta palvelusvelvollisesta:

50 §

Asiakirjojen julkisuus

Työministeriön, siviilipalveluskeskuksen ja palveluspaikan tehtäviä suorittavat henkilöt eivät, jollei 51 §:stä muuta johdu, saa ilman palvelusvelvollisen suostumusta ilmaista hänen terveydentilaansa, taloudellista tai sosiaalista asemaansa taikka vakaumustaan kuvaavia eikä muita hänen henkilökohtaisia olojaan koskevia tietoja.

51 §

Tietojen luovuttaminen

Tässä luvussa tarkoitettuja henkilötietoja annetaan tai luovutetaan:

2) työministeriölle, siviilipalveluskeskukselle, palveluspaikoille ja sotilasläänien esikunnille tämän lain mukaisesti ja asevelvollisuuslain soveltamisesta annetun asetuksen (63/51) 12 luvussa tarkoitetun liikekannallepanon johdosta; sekä

52 §

Muutoksenhaku kutsuntalautakunnan tai sotilasläänin esikunnan päätökseen

Muutoksen hakemisesta kutsuntalautakunnan tai sotilasläänin esikunnan 7 §:ssä tarkoitettua hakemusta koskevaan päätökseen on voimassa, mitä asevelvollisuuslaissa on säädetty muutoksen hakemisesta kutsuntalautakunnan tai sotilasläänin esikunnan asevelvollisuusasiassa tekemän päätöksen johdosta.

53 §

Muutoksenhaku siviilipalveluskeskuksen päätökseen

Edellä 8 §:ssä tarkoitettuun siviilipalveluslaista koskevaan siviilipalveluskeskuksen päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla

siihen lääninoikeuteen, jonka tuomiopiirissä keskus sijaitsee. Valituskirjelmä on toimitettava keskuksen seitsemän päivän kuluessa siitä päivästä, jona päätös on annettu siviilipalvelusmiehelle tiedoksi. Keskukseen on toimitettava viipymättä valituskirjelmä ja siihen liittyvät asiakirjat sekä lausuntonsa asiasta lääninoikeuteen. Valitus on käsiteltävä kiireellisesti. Valitus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa.

Jollei tässä laissa muutoin säädetä, siviilipalveluskeskuksen päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla siihen lääninoikeuteen, jonka tuomiopiirissä keskus sijaitsee. Valituskirjelmä on toimitettava lääninoikeuteen 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona päätös on annettu tiedoksi siviilipalvelusvelvolliselle. Lykäys- ja vapauttamispäätöksestä tehty valitus ei estä palveluksen alkamista.

56 §

Muutoksenhaku tietojen luovuttamista koskevaan päätökseen

Jos siviilipalveluskeskus tai palveluspaikka on kieltäytynyt luovuttamasta tietoja siviilipalvelusmiesrekisteristään, tiedon pyytäjä voi hakea päätökseen muutosta valittamalla työministeriöön. Valituskirjelmä on toimitettava ministeriöön 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona päätös on annettu tiedon pyytäjälle tiedoksi.

59 §

Siirtyminen asevelvollisuuslain mukaiseen palvelukseen

Siviilipalvelusvelvollisen, joka haluaa suorittaa asevelvollisuuslain mukaista palvelusta, on haettava tätä kirjallisesti siviilipalveluskeskuksetta. Hakemus on viipymättä hyväksyttävä, jos siinä ilmoitetaan, ettei 1 §:ssä tarkoitettu vakaumus enää estä asevelvollisuuslain mukaisen palveluksen suorittamista. Hakemusta ei saa tehdä enää siviilipalveluksen alettua.

Siviilipalveluskeskuksen on viipymättä ilmoitettava hakemuksen hyväksymisestä sotilasläänin esikunnalle.

61 §

Palvelusaika siirryttäessä varusmiespalveluksesta siviilipalvelukseen

Siviilipalveluskeskus määrää varusmiespalve-

luksesta siviilipalvelukseen siirtyvän jäljellä olevan siviilipalvelusajan siten, että siviilipalveluslain mukaisesta kokonaispalvelusajasta vähennetään ylöspäin pyöristettynä luku, joka saadaan, kun jo palveltujen varusmiespalveluspäivien määrä kerrotaan suhdeluvulla, joka saadaan jakamalla siviilipalveluslain mukainen siviilipalvelusaika asianomaiselle asevelvollisuuslain perusteella määräytyneellä palvelusajalla.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske täydennyspalveluvelvollista.

64 a §

Julkisista hankinnoista annetun lain soveltaminen

Palvelujen ostoon siviilipalveluskeskukselta

ei sovelleta julkisista hankinnoista annettua lakia (1505/92).

65 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

— — — — —
Työministeriö voi antaa tarvittaessa siviilipalveluskeskukselle, palveluspaikoille ja siviilipalvelusvelvollisille määräyksiä siviilipalveluksen järjestämisestä ja suorittamisesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1994.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 5 päivänä marraskuuta 1993

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Ilkka Kanerva*

Laki

siviilipalveluslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1991 annetun siviilipalveluslain (1723/91) 8 §:n 1 ja 2 momentti, 48 §:n 2 momentti sekä 54 ja 57 §,

muutetaan 6 §:n 2 momentti, 7 §:n 1 ja 3 momentti, 10 §:n 1 ja 2 momentti, 11 §:n 1 ja 2 momentti, 16 §, 20 §:n 2 momentin 2 kohta, 21 §, 29 §:n 2 momentti, 35 §:n 1 momentti, 36 ja 40 §, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n otsikko ja 1 momentti, 46 §, 47 §:n 3 momentti, 49 §:n 1 momentin johdantokappale, 50 §:n 2 momentti, 51 §:n 1 momentin 2 kohta, 52 ja 53 §, 56 §:n 1 momentti, 59 §:n 1 ja 3 momentti, 61 § ja 65 §:n 2 momentti,

sellaisena kuin niistä on 61 § osittain muutettuna 27 toukokuuta 1992 annetulla lailla (456/92), sekä

lisätään 4 §:ään uusi 2 ja 3 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 4 momentiksi, 45 §:ään uusi 4 ja 5 momentti ja lakiin uusi 64 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Siviilipalvelusviranomaiset

Siviilipalveluskeskus huolehtii työministeriön alaisuudessa viranomaisasemassa siviilipalveluksen toimeenpanosta ja siviilipalvelusvelvollisten valvonnasta. Keskuksia voi olla yksi tai useampi.

Jos keskuksia on useampi kuin yksi, niiden toimivalta määräytyy siten kuin asetuksella säädetään.

6 §

Siviilipalvelukseen hakeminen

Hakemus siviilipalvelukseen on toimitettava kutsunnassa kutsuntalautakunnalle sekä asevelvollisen ollessa palveluksessa joukko-osaston komentajalle ja muulloin kutsuntojen jälkeen työministeriölle tai sotilapiirin päällikölle. Hakemukseen, jonka lomakkeen kaavan vahvistaa työministeriö, tulee liittää vakuutus 1 §:ssä tarkoitetuista vakaumukseen perustuvista vakavista omantunnonsyistä.

Hakemus siviilipalvelukseen on toimitettava kutsunnassa kutsuntalautakunnalle sekä asevelvollisen ollessa palveluksessa joukko-osaston komentajalle ja muulloin kutsuntojen jälkeen *siviilipalveluskeskukselle* tai *sotilasläänin esikunnalle*. Hakemukseen, jonka lomakkeen kaavan vahvistaa työministeriö, tulee liittää vakuutus 1 §:ssä tarkoitetuista vakaumukseen perustuvista vakavista omantunnonsyistä.

7 §

Siviilipalvelushakemuksen käsittely

Hakemus on käsiteltävä viipymättä. Kutsuntalautakunnan tai sotilaspiirin päällikön on

Hakemus on käsiteltävä viipymättä. Kutsuntalautakunnan tai *sotilasläänin esikunnan* on

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

hyväksyttävä hakemus, jos se täyttää 6 §:ssä asetetut vaatimukset. Joukko-osaston komentajan on toimitettava hänelle annettu hakemus hyväksymistä varten sotilaspiiriin päällikölle.

hyväksyttävä hakemus, jos se täyttää 6 §:ssä asetetut vaatimukset. Joukko-osaston komentajan on toimitettava hänelle annettu hakemus hyväksymistä varten *sotilasläänin esikunnalle*.

Kutsuntalautakunnan tai sotilaspiiriin päällikön on viipymättä ilmoitettava työministeriölle siviilipalvelushakemuksen hyväksymisestä.

Kutsuntalautakunnan tai *sotilasläänin esikunnan* on viipymättä ilmoitettava *siviilipalveluskeskukselle* siviilipalvelushakemuksen hyväksymisestä.

8 §

Siviilipalveluksen toimeenpano

Työministeriö huolehtii siviilipalvelusvelvollisten valvonnasta ja siviilipalveluksen toimeenpanosta. Työministeriö määrää kunkin siviilipalvelusvelvollisen jonkin siviilipalveluskeskuksen alaisuuteen.

(1 ja 2 mom. kumotaan)

Työministeriö määrää kahdeksi vuodeksi kerrallaan yleiset siviilipalveluksen alkamisajankohdat.

10 §

Vapauttaminen terveydellisellä perusteella

Työministeriö voi osoittamansa lääkärin lausunnon perusteella vapauttaa siviilipalveluksen suorittamisesta kokonaan tai määräajaksi palvelusvelvollisen, jolla ei ole siviilipalveluksen suorittamiseksi tarpeellisia ruumiillisia tai henkisiä edellytyksiä taikka joka ruumiinvamman tai sairauden vuoksi ei voi suorittaa siviilipalvelusta.

Siviilipalveluskeskus voi osoittamansa lääkärin lausunnon perusteella vapauttaa siviilipalveluksen suorittamisesta kokonaan tai määräajaksi palvelusvelvollisen, jolla ei ole siviilipalveluksen suorittamiseksi tarpeellisia ruumiillisia tai henkisiä edellytyksiä taikka joka ruumiinvamman tai sairauden vuoksi ei voi suorittaa siviilipalvelusta.

Työministeriö määrää määräajaksi vapautetun uudelleen lääkarintarkastukseen.

Siviilipalveluskeskus määrää määräajaksi vapautetun uudelleen lääkarintarkastukseen.

11 §

Vapauttaminen ulkomaan kansalaisuuden perusteella

Työministeriö voi hakemuksesta vapauttaa kokonaan tai osittain siviilipalveluksen suorittamisesta siviilipalvelusvelvollisen Suomen kansalaisen, jolla on ollut tai jolla Suomen kansalaisuuden lisäksi on toisen valtion kansalaisuus ja joka on suorittanut toisessa valtiossa siviilipalvelusta tai varusmiespalvelusta vastaavaa palvelusta.

Työministeriö voi erityisestä syystä hakemuksesta vapauttaa siviilipalveluksen suoritta-

Siviilipalveluskeskus voi hakemuksesta vapauttaa kokonaan tai osittain siviilipalveluksen suorittamisesta siviilipalvelusvelvollisen Suomen kansalaisen, jolla on ollut tai jolla Suomen kansalaisuuden lisäksi on toisen valtion kansalaisuus ja joka on suorittanut toisessa valtiossa siviilipalvelusta tai varusmiespalvelusta vastaavaa palvelusta.

Siviilipalveluskeskus voi erityisestä syystä hakemuksesta vapauttaa siviilipalveluksen suoritta-

Voimassa oleva laki

misesta siviilipalvelusvelvollisen Suomen kansalaisen, jolla on myös toisen valtion kansalaisuus ja jonka varsinainen asunto ja koti ei ole Suomessa, jos hänellä ei ole tosiasiallisia siteitä Suomeen.

Ehdotus

tamisesta siviilipalvelusvelvollisen Suomen kansalaisen, jolla on myös toisen valtion kansalaisuus ja jonka varsinainen asunto ja koti ei ole Suomessa, jos hänellä ei ole tosiasiallisia siteitä Suomeen.

16 §

Siviilipalveluksen järjestäminen

Palveluspaikka sopii kirjallisesti työministeriön kanssa siviilipalveluksen järjestämisestä. Sopimukseen on sisällytettävä tieto 19 §:ssä tarkoitettusta palveluspaikassa siviilipalvelusasioista vastaavasta henkilöstä.

Siviilipalveluskeskus ja palveluspaikka sopivat kirjallisesti työministeriön kanssa siviilipalveluksen järjestämisestä. Sopimukseen on sisällytettävä tieto 19 §:ssä tarkoitettusta palveluspaikassa siviilipalvelusasioista vastaavasta henkilöstä.

Siviilipalveluskeskuksen päällikkö ja siviilipalvelusasioita käsittelevä henkilöstö toimivat näissä tehtävissään virkavastuulla.

Siviilipalvelus suoritetaan Suomessa lukuunottamatta mahdollisia lyhyehköjä komennusmatkoja ulkomaille.

Siviilipalvelus suoritetaan Suomessa lukuunottamatta mahdollisia lyhyehköjä komennusmatkoja ulkomaille.

20 §

Siviilipalvelusmiehen ylläpito ja etuudet

Päivärahaa ei suoriteta niiltä täysiltä vuorokausilta, jonka palvelusvelvollinen on:

2) 14 §:n 2 momentissa tarkoitettulla lomalla yli kolme lomavuorokautta, kolmen vuorokauden yli menevältä osalta;

Päivärahaa ei suoriteta niiltä täysiltä vuorokausilta, jonka palvelusvelvollinen on:

2) 14 §:n 2 momentissa tarkoitettulla lomalla siltä osin kuin lomaa ei lueta palvelusajaksi;

21 §

Siviilipalvelusmiehen velvollisuudet

Siviilipalvelusmies on velvollinen suorittamaan tunnollisesti hänelle määrätty palvelustehtävät sekä noudattamaan työministeriön ja palveluspaikan antamia, siviilipalveluksen järjestämiseksi ja suorittamiseksi tarpeellisia määräyksiä.

Siviilipalvelusmies on velvollinen suorittamaan tunnollisesti hänelle määrätty palvelustehtävät sekä noudattamaan työministeriön, siviilipalveluskeskuksen ja palveluspaikan antamia, siviilipalveluksen järjestämiseksi ja suorittamiseksi tarpeellisia määräyksiä.

29 §

Ehdonalainen vapaus

Ehdonalaisessa vapaudessa olevan siviilipalvelusmiehen koeaika on jäljellä oleva palvelusaika. Ellei erityisiä syitä ole, häntä ei määrätä

Ehdonalaisessa vapaudessa olevan siviilipalvelusmiehen koeaika on jäljellä oleva palvelusaika. *Jäljellä olevan palvelusajan määrää siviili-*

Voimassa oleva laki

valvontaan. Ehdonalainen vapaus voidaan julistaa menetetyksi, jos siviilipalvelusmies syyllistyy siviilipalvelusrikokseen.

Ehdotus

palveluskeskus saatuaan vankilanjohtajalta tiedon suoritetusta rangaistuksesta. Ellei erityisiä syitä ole, häntä ei määrätä valvontaan. Ehdonalainen vapaus voidaan julistaa menetetyksi, jos siviilipalvelusmies syyllistyy siviilipalvelusrikokseen.

35 §

Rikosilmoituksen tekeminen

Rikosilmoituksen siviilipalvelusrikoksesta tekee työministeriö tai palveluspaikka siviilipalvelusvelvollisen kotipaikan tai palveluspaikan sijaintipaikkakunnan poliisille.

Rikosilmoituksen siviilipalvelusrikoksesta tekee *siviilipalveluskeskus* tai palveluspaikka siviilipalvelusvelvollisen kotipaikan tai palveluspaikan sijaintipaikkakunnan poliisille.

36 §

Uusi palveluspaikkamääräys

Jos siviilipalvelusvelvollista, jota vastaan on tehty rikosilmoitus siviilipalvelusrikoksesta, ei tuomita vankeusrangaistukseen, siviilipalveluskeskuksen on määrättävä *työministeriön sille määräämä* siviilipalvelusvelvollinen uudelleen palvelukseen. Aika, jonka hän on asian tutkimusten vuoksi ollut vapautensa menettäneenä, luetaan tällöin hänen palvelusajakseen siten, että yksi päivä vapaudenmenetystä vastaa kahta päivää siviilipalveluksessa.

Jos siviilipalvelusvelvollista, jota vastaan on tehty rikosilmoitus siviilipalvelusrikoksesta, ei tuomita vankeusrangaistukseen, siviilipalveluskeskuksen on määrättävä siviilipalvelusvelvollinen uudelleen palvelukseen. Aika, jonka hän on asian tutkimusten vuoksi ollut vapautensa menettäneenä, luetaan tällöin hänen palvelusajakseen siten, että yksi päivä vapaudenmenetystä vastaa kahta päivää siviilipalveluksessa.

40 §

Täydennyspalveluksen lykkäys

Siviilipalveluskeskus voi antaa täydennyspalvelusvelvolliselle lykkäystä palveluksen suorittamisesta. Lykkäystä voidaan antaa palvelusvelvolliselle, jolle lykkäys perhe- tai taloudellisten olojen taikka ammatin tai elinkeinon harjoittamiseen liittyvien syiden vuoksi on erittäin tarpeellinen. Lykkäystä voidaan antaa myös palvelusvelvolliselle, joka valmistuu toimeen tai ammattiin taikka opiskelee ja jonka kehitys tuntuvasti kärsisi ilman lykkäystä. Lisäksi lykkäystä voidaan antaa, jos osallistuminen palvelustilaisuuteen aiheuttaisi hänen työnantajalleen olennaista haittaa tai vahinkoa.

Siviilipalveluskeskus voi antaa täydennyspalvelusvelvolliselle lykkäystä palveluksen suorittamisesta. Lykkäystä voidaan antaa palvelusvelvolliselle, jolle lykkäys perhe- tai taloudellisten olojen taikka ammatin tai elinkeinon harjoittamiseen liittyvien syiden vuoksi on erittäin tarpeellinen. Lykkäystä voidaan antaa myös palvelusvelvolliselle, joka valmistuu toimeen tai ammattiin taikka opiskelee ja jonka kehitys tuntuvasti kärsisi ilman lykkäystä. Lisäksi lykkäystä voidaan antaa *erityisestä syystä*, jos osallistuminen palvelustilaisuuteen aiheuttaisi hänen työnantajalleen olennaista haittaa tai vahinkoa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

44 §

Muut säännökset

Täydennyspalveluksessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä 1 ja 4—7 §:ssä, 8 §:n 1 momentissa, 9 §:n 1 ja 2 momentissa, 10, 11 ja 13 sekä 15—22 §:ssä, 23 §:n 2 momentissa, 24 ja 25 §:ssä, 26 §:n 3 momentissa sekä 34 ja 35 §:ssa säädetään.

Täydennyspalveluksessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä 1 ja 4—7 §:ssä, 9 §:n 1 ja 2 momentissa, 10, 11 ja 13 sekä 15—22 §:ssä, 23 §:n 1 momentissa, 24 ja 25 §:ssä, 26 §:n 3 momentissa sekä 34 ja 35 §:ssä säädetään.

45 §

Työministeriön siviilipalvelusmiesrekisteri

Työministeriö pitää siviilipalvelus- ja täydennyspalvelusvelvollisista rekisteriä, joka sisältää heidän valvontansa ja palveluksensa järjestämiseksi tarpeelliset tiedot.

Siviilipalveluskeskus pitää alaisuudessaan olevista siviilipalvelus- ja täydennyspalvelusvelvollisista rekisteriä, joka sisältää heidän valvontansa ja palveluksensa järjestämiseksi tarpeelliset tiedot.

Siviilipalveluskeskuksen rekisteriin voi lisäksi sisältyä palvelusvelvollisen palveluksen alkamisajankohdan ja siviilipalveluslaitoksen määrittämiseksi välttämättömiä tietoja hänen vakaumuksestaan, perhesuhteistaan sekä sosiaalisesta ja taloudellisesta tilanteestaan.

Jos toiminta siviilipalveluskeskuksena päättyy, siviilipalvelusmiesrekisteri on luovutettava työministeriölle, joka voi luovuttaa sen uudelle siviilipalveluskeskukselle.

46 §

Siviilipalvelusmiesrekisterin tietojen kokoaminen ja säilyttäminen

Asevelvollisen on merkittävä 6 §:ssä tarkoitettuun hakemukseensa 45 §:n 2 momentin 1—5 kohdassa tarkoitetut tiedot ja palveluksen suorittamista koskevat toivomuksensa. Sotilaspiirin esikunta toimittaa uudesta siviilipalvelusvelvollisesta 7 §:n 3 momentissa tarkoitetussa ilmoituksessa työministeriöön jäljennöksen hakemuksesta, tiedon hänen palveluskelpoisuudesta ja palvelusaikaan vaikuttavat tiedot. Vastaavasti työministeriö toimittaa varusmiespalvelukseen siirtyvästä 45 §:n 2 momentin 1—7 kohdassa tarkoitetut tiedot sotilaspiirin esikunnalle.

Siviilipalvelusvelvollista koskevat tiedot poistetaan rekisteristä viimeistään sen vuoden lopussa, jona hän täyttää 50 vuotta. Henkilökortti ja lääkärintarkastuskortti, joiden säilyttämisestä säädetään asetuksella, siirretään tällöin sotilaspiirin esikunnalle.

Asevelvollisen on merkittävä 6 §:ssä tarkoitettuun hakemukseensa 45 §:n 2 momentin 1—5 kohdassa tarkoitetut tiedot ja palveluksen suorittamista koskevat toivomuksensa. *Sotilasläänin* esikunta toimittaa uudesta siviilipalvelusvelvollisesta 7 §:n 3 momentissa tarkoitetussa ilmoituksessa *siviilipalveluskeskukseen* jäljennöksen hakemuksesta, tiedon hänen palveluskelpoisuudesta ja palvelusaikaan vaikuttavat tiedot. Vastaavasti *keskus* toimittaa varusmiespalvelukseen siirtyvästä 45 §:n 2 momentin 1—7 kohdassa tarkoitetut tiedot *sotilasläänin* esikunnalle.

Siviilipalvelusvelvollista koskevat tiedot poistetaan rekisteristä viimeistään sen vuoden lopussa, jona hän täyttää 50 vuotta. Henkilökortti ja lääkärintarkastuskortti, joiden säilyttämisestä säädetään asetuksella, siirretään tällöin *sotilasläänin* esikunnalle.

Voimassa oleva laki

Työministeriön rekisterinpito ei aiheuta muutosta siihen, mitä sotilaspiirien esikuntien rekisterinpidosta on säädetty.

Ehdotus

Siviilipalveluskeskuksen rekisterinpito ei aiheuta muutosta siihen, mitä *sotilasläänien* esikuntien rekisterinpidosta on säädetty.

47 §

Siviilipalvelusmiehen henkilökortti ja lääkärin-tarkistuskortti

Työministeriö antaa palveluspaikalle siviilipalvelusvelvollisesta henkilökorttiin 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitetut tiedot. Palveluspaikan on huolehdittava 6 ja 7 kohdassa tarkoitettujen tietojen merkitsemisestä henkilökorttiin. Siviilipalvelusmiehen siirtyessä palveluspaikasta toiseen sinne siirretään myös henkilökortti ja lääkärintarkastuskortti, jotka toimitetaan työministeriöön siviilipalvelusmiehen kotiuduttua.

Siviilipalveluskeskus merkitsee siviilipalvelusvelvollisesta henkilökorttiin 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitetut tiedot. Palveluspaikan on huolehdittava 6 ja 7 kohdassa tarkoitettujen tietojen merkitsemisestä henkilökorttiin. Siviilipalvelusmiehen siirtyessä palveluspaikasta toiseen sinne siirretään myös henkilökortti ja lääkärintarkastuskortti, jotka toimitetaan *keskukseen* siviilipalvelusmiehen kotiuduttua.

48 §

Palveluspaikan siviilipalvelusmiesrekisteri

Siviilipalveluskeskuksen rekisteriin voi lisäksi sisältyä palvelusvelvollisen palveluksen alkamisajankohdan ja siviilipalveluslaitoksen määrittämiseksi välttämättömiä tietoja hänen vakaumuksestaan, perhesuhteistaan sekä sosiaalisesta ja taloudellisesta tilanteestaan.

(2 mom. kumotaan)

49 §

Oikeus tietojen saantiin

Työministeriöllä on oikeus saada sen lisäksi, mitä edellä säädetään:

Siviilipalveluskeskuksella on oikeus saada sen lisäksi, mitä edellä säädetään, alaisuudessaan olevasta palvelusvelvollisesta:

50 §

Asiakirjojen julkisuus

Työministeriön ja palveluspaikan palveluksessa olevat tai niissä työskentelevät sekä asiantuntijoina toimivat henkilöt eivät, jollei 51 §:stä muuta johdu, saa ilman palvelusvelvollisen suostumusta ilmaista hänen terveydentilaansa, taloudellista tai sosiaalista asemaansa taikka vakaumustaan kuvaavia eikä muita hänen henkilökohtaisia olojaan koskevia tietoja.

Työministeriön, *siviilipalveluskeskuksen* ja palveluspaikan *tehtäviä suorittavat* henkilöt eivät, jollei 51 §:stä muuta johdu, saa ilman palvelusvelvollisen suostumusta ilmaista hänen terveydentilaansa, taloudellista tai sosiaalista asemaansa taikka vakaumustaan kuvaavia eikä muita hänen henkilökohtaisia olojaan koskevia tietoja.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

51 §

Tietojen luovuttaminen

Tässä luvussa tarkoitettuja henkilötietoja annetaan tai luovutetaan:

2) työministeriölle, palveluspaikoille ja sotilaspiirin esikunnille tämän lain mukaisesti ja asevelvollisuuslain soveltamisesta annetun asetuksen (63/51) 12 luvussa tarkoitetun liikekannallepanon johdosta; sekä

Tässä luvussa tarkoitettuja henkilötietoja annetaan tai luovutetaan:

2) työministeriölle, siviilipalveluskeskukselle, palveluspaikoille ja sotilasläänien esikunnille tämän lain mukaisesti ja asevelvollisuuslain soveltamisesta annetun asetuksen (63/51) 12 luvussa tarkoitetun liikekannallepanon johdosta; sekä

52 §

Muutoksenhaku kutsuntalautakunnan tai sotilaspiirin päällikön päätökseen

Muutoksen hakemisesta kutsuntalautakunnan tai sotilaspiirin päällikön 7 §:ssä tarkoitettua hakemusta koskevaan päätökseen on voimassa, mitä asevelvollisuuslaissa on säädetty muutoksen hakemisesta kutsuntalautakunnan tai sotilaspiirin päällikön asevelvollisuusasiassa tekemän päätöksen johdosta.

Muutoksenhaku kutsuntalautakunnan tai sotilasläänin esikunnan päätökseen

Muutoksen hakemisesta kutsuntalautakunnan tai sotilasläänin esikunnan 7 §:ssä tarkoitettua hakemusta koskevaan päätökseen on voimassa, mitä asevelvollisuuslaissa on säädetty muutoksen hakemisesta kutsuntalautakunnan tai sotilasläänin esikunnan asevelvollisuusasiassa tekemän päätöksen johdosta.

53 §

Muutoksenhaku työpalvelua koskevaan siviilipalveluskeskuksen päätökseen

Edellä 8 §:n 3 momentissa tarkoitettuun siviilipalveluslaitosta koskevaan siviilipalveluskeskuksen päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla työministeriöön. Valituskirjelmä on toimitettava ministeriöön tai keskuksen seitsemän päivän kuluessa siitä päivästä, jona päätös on annettu siviilipalvelusmiehelle tiedoksi. Valitus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa.

Muutoksenhaku siviilipalveluskeskuksen päätökseen

Edellä 8 §:ssä tarkoitettuun siviilipalveluslaitosta koskevaan siviilipalveluskeskuksen päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla siihen lääninoikeuteen, jonka tuomiopiirissä keskus sijaitsee. Valituskirjelmä on toimitettava keskuksen seitsemän päivän kuluessa siitä päivästä, jona päätös on annettu siviilipalvelusmiehelle tiedoksi. Keskuksen on toimitettava viipymättä valituskirjelmä ja siihen liittyvät asiakirjat sekä lausuntonsa asiasta lääninoikeuteen. Valitus on käsiteltävä kiireellisesti. Valitus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa.

Jollei tässä laissa muutoin säädetä, siviilipalveluskeskuksen päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla siihen lääninoikeuteen, jonka tuomiopiirissä keskus sijaitsee. Valituskirjelmä on toimitettava lääninoikeuteen 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona päätös on annettu tiedoksi siviilipalvelusvelvolliselle. Lykkäys- ja vapauttamispäätöksestä tehty valitus ei estä palveluksen alkamista.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

54 §

(kumotaan)

Muutoksenhaku lykkäystä koskevaan siviilipalveluskeskuksen päätökseen

Lykkäystä koskevaan siviilipalveluskeskuksen päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla työministeriöön. Valituskirjelmä on toimitettava ministeriöön tai keskukseen 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona päätös on annettu tiedoksi siviilipalvelusvelvolliselle. Valitus ei estä palveluksen alkamista.

56 §

Muutoksenhaku tietojen luovuttamista koskevaan päätökseen

Jos palveluspaikka on kieltäytynyt luovuttamasta tietoja siviilipalvelusmiesrekisteristään, tiedon pyytäjä voi hakea päätökseen muutosta valittamalla työministeriöön. Valituskirjelmä on toimitettava ministeriöön 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona päätös on annettu tiedon pyytäjälle tiedoksi.

Jos siviilipalveluskeskus tai palveluspaikka on kieltäytynyt luovuttamasta tietoja siviilipalvelusmiesrekisteristään, tiedon pyytäjä voi hakea päätökseen muutosta valittamalla työministeriöön. Valituskirjelmä on toimitettava ministeriöön 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona päätös on annettu tiedon pyytäjälle tiedoksi.

57 §

Valituskielto

Edellä 10 §:n 1 momentissa sekä 53 ja 54 §:ssä tarkoitettuihin työministeriön päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

(kumotaan)

59 §

Siirtyminen asevelvollisuuslain mukaiseen palvelukseen

Siviilipalvelusvelvollisen, joka haluaa suorittaa asevelvollisuuslain mukaista palvelusta, on haettava tätä kirjallisesti työministeriöltä. Hakemus on viipymättä hyväksyttävä, jos siinä ilmoitetaan, ettei 1 §:ssä tarkoitettu vakaumus enää estä asevelvollisuuslain mukaisen palveluksen suorittamista. Hakemusta ei saa tehdä enää siviilipalveluksen alettua.

Siviilipalvelusvelvollisen, joka haluaa suorittaa asevelvollisuuslain mukaista palvelusta, on haettava tätä kirjallisesti *siviilipalveluskeskuksesta*. Hakemus on viipymättä hyväksyttävä, jos siinä ilmoitetaan, ettei 1 §:ssä tarkoitettu vakaumus enää estä asevelvollisuuslain mukaisen palveluksen suorittamista. Hakemusta ei saa tehdä enää siviilipalveluksen alettua.

Työministeriön on viipymättä ilmoitettava hakemuksen hyväksymisestä sotilaspiiriin päällikölle.

Siviilipalveluskeskuksen on viipymättä ilmoitettava hakemuksen hyväksymisestä sotilasläänin esikunnalle.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

61 §

Palvelusaika siirryttäessä varusmiespalveluksesta siviilipalvelukseen

Työministeriö määrää varusmiespalveluksesta siviilipalvelukseen siirtyvän jäljellä olevan siviilipalvelusajan siten, että siviilipalveluslain mukaisesta kokonaispalvelusajasta vähennetään ylöspäin pyöristettynä luku, joka saadaan, kun jo palveltujen varusmiespalveluspäivien määrä kerrotaan suhdeluvulla, joka saadaan jakamalla siviilipalveluslain mukainen siviilipalvelusaika asianomaiselle asevelvollisuuslain perusteella määräytyneellä palvelusajalla.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske täydennyspalvelusvelvollista.

Jos palvelus 60 §:n 1 momentin mukaan jatkuu keskeytymättä, siviilipalvelusajan lasketaan alkavan hakemuksen hyväksymisestä, hyväksymispäivä mukaan lukien.

Siviilipalveluskeskus määrää varusmiespalveluksesta siviilipalvelukseen siirtyvän jäljellä olevan siviilipalvelusajan siten, että siviilipalveluslain mukaisesta kokonaispalvelusajasta vähennetään ylöspäin pyöristettynä luku, joka saadaan, kun jo palveltujen varusmiespalveluspäivien määrä kerrotaan suhdeluvulla, joka saadaan jakamalla siviilipalveluslain mukainen siviilipalvelusaika asianomaiselle asevelvollisuuslain perusteella määräytyneellä palvelusajalla.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske täydennyspalvelusvelvollista.

64 a §

Julkisista hankinnoista annetun lain soveltaminen

Palvelujen ostoon siviilipalveluskeskukselta ei sovelleta julkisista hankinnoista annettua lakia (1505/92).

65 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Työministeriö voi antaa tarvittaessa palvelupaikoille ja siviilipalvelusvelvollisille määräyksiä siviilipalveluksen järjestämisestä ja suorittamisesta.

Työministeriö voi antaa tarvittaessa *siviilipalveluskeskukselle*, palvelupaikoille ja siviilipalvelusvelvollisille määräyksiä siviilipalveluksen järjestämisestä ja suorittamisesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1994.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

